

กระบวนทัศน์ใหม่ทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา Innovation Paradigm and Educational Information Technology

รังสิวุฒิ พุ่มเกิด

Rungsiwut Phumkerd

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Sawan

พระมหาอุดร อุตตโร

Phramaha Udorn Uttaro

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhonsawan Campus

E-mail: johnny53450303@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 17 กุมภาพันธ์ 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 31 ธันวาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 31 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนทัศน์ใหม่ทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการยุคใหม่เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์จำเป็นต้องจริงจัง โดยมีการปรับปรุงโครงสร้างและมีการประสานงานให้เกิดความชัดเจน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายตั้งแต่การวางแผน การเตรียมการเพื่อกำหนดเป้าหมายกลยุทธ์ต่าง ๆ ให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

คำสำคัญ: กระบวนทัศน์, นวัตกรรม, เทคโนโลยีสารสนเทศ

ABSTRACT

This academic paper aims to study the new paradigm of innovation and information technology in education. The results showed that Modern management for success needs to be motivated. The structure has been revised and the coordination is clear. The objectives are to achieve the goals from planning. Preparation to set various strategic goals to achieve the organization's goals effectively and complete effectiveness.

Keywords: Paradigm, Innovation, Information Technology

1. บทนำ

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลก ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาคุณภาพคนให้มีความรู้ความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี จึงเป็นความรับผิดชอบของสถาบันการศึกษาที่ต้องปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในศตวรรษที่ 21 (Sujjanun, 2013, pp.139-140) การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือครูที่มีคุณภาพ เพราะครูเป็นกลไกสำคัญในพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการแข่งขัน (Office of the Education Council, 2016, p.4) สอดคล้องกับ Wattanatorn (2013) ที่ได้ศึกษาปัจจัยในการผลิตครูที่มีคุณภาพ พบว่าตัวบ่งชี้คุณภาพครูดี คือความเป็นมืออาชีพ เป็นครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหลักและมีใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งครูคุณภาพจะต้องทำหน้าที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความรู้ทั้งด้านวิชาการ และด้านทักษะการใช้ชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนได้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

การพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นเป้าหมายใหม่ของประเทศและการพัฒนาคนในยุคนี้ ควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนสังคม ใช้ความรู้คู่คุณธรรม ร่วมสร้างสรรค์สังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สังคมและประเทศชาติเกิดความยั่งยืนและเป็นสุข (Maesincee, 2007, p.52) ทำให้ระบบการศึกษาไทยจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตั้งแต่กระบวนการจัดการศึกษาไปจนถึงระบบการบริหารจัดการให้เป็นไปตามยุคสมัย โดยอาศัยการทำความเข้าใจกระบวนการทัศน์เก่าที่มีอยู่ก่อนและกระบวนการทัศน์ใหม่ที่เข้ามาแทนที่ จากการศึกษาความหมายของกระบวนการทัศน์ (Paradigm) หมายถึง การกำหนดกรอบ หรือสิ่งที่ควรปฏิบัติ ประกอบด้วยทฤษฎี หรือชุดแนวความคิด หรือมโนทัศน์ (Concept) ค่านิยม (Values) ความเข้าใจรับรู้ (Perceptions) การปฏิบัติ (Practice) ของคนรวมกัน หรือชุมชนหนึ่ง และได้ก่อตัวเป็นแบบแผนหรือทัศนะเกี่ยวกับความจริง (Reality) เป็นฐานคิดของคนในการจัดการชีวิตคน หรือชุมชนนั้นๆ (Rugpolmuang, 2014, p.1) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการทัศน์ทางการศึกษา หมายถึงแบบแผน และกรอบโครงสร้างที่กำหนดรูปแบบหรือแนวทางการศึกษาของสถาบันการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ทางการศึกษา จะทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทและสภาพแวดล้อมของสังคมส่งผลต่อการผลิตและพัฒนาครูที่ต้องนำกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษามาประยุกต์ใช้เพื่อให้ครูไทยยุคใหม่มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสมรรถนะของคนไทยในอนาคตและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล (digital technology) ที่มีความสำคัญมากในปัจจุบัน ดังนั้นครูไทยยุคใหม่จึงต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนในยุคดิจิทัล (digital age) ได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และยกระดับการศึกษาไทยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญที่สุดในการจัดการบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จมีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองต่อสังคมโลกและปัจจุบันในยุคที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญทั้งทางด้านภาวะผู้นำทางวิชาการที่จะสามารถไปสู่ความสำเร็จทั้งนี้จะต้องอาศัยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทุกภาคส่วนทั้งนี้ควรมุ่งเน้น

การปฏิบัติตามแนวนโยบายภาครัฐรวมถึงการใช้ความร่วมมือของชุมชน ผู้ปกครอง และเครือข่ายในการดูแลนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นไปที่การบริหารการสร้างคุณค่าให้กับตนเองเพื่อแสดงถึงการเป็นตัวอย่างที่ดีให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ได้บังคับบัญชาทั้งในเรื่องสวัสดิการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต เป็นสถานการณ์ที่เป็นการกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจและจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาแสดงลักษณะภาวะของผู้นำของผู้บริหารด้วยและผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้และส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้วย Rattana Kanchanaphan (2020 : 545)

คุณภาพผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญและถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ทั้งยังเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้นักเรียนเกิดหลังจากได้รับการศึกษาในหลักสูตร ซึ่งคุณภาพผู้เรียนได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารการคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม Office of the Basic Education Commission (2018 : 25)

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (knowledge based society) มีผลให้องค์กรทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ การบริการรวมถึงภาคการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวสร้างความสามารถภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม โดยมีเป้าหมายการจัดการศึกษาที่จะสร้างผู้เรียนให้มีสมรรถนะทั้งด้านความรู้และทักษะที่ได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้น ในกระบวนการบริหารการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการองค์กรอยู่รอดและบรรลุตามวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับคำกล่าวของ Charles Darwin (1809-1882) ที่ว่า “It is not the strongest of the species that survives, nor the most intelligent, but the one most responsive to change.” การที่องค์กรจัดการเรียนรู้ที่แต่เดิมนั้น เน้นการเรียนแยกศาสตร์ก็ได้หันมาให้ความสำคัญกับการบูรณาการความรู้จากศาสตร์อื่นและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ผู้เรียนเป็นคนสร้างความรู้ด้วยตนเองส่วนครูก็ได้เปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอนมาเป็น “ผู้สนับสนุนการเรียนรู้” (Facilitator) ของผู้เรียน “สะเต็มศึกษา” (STEM Education) ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางการจัด

การเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนต่ำกว่ามาตรฐานของประเทศ โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เพื่อเสริมประสบการณ์ชีวิตและฝึกกระบวนการคิดแบบเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ ด้วยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม “เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ” (Learning by Doing) หรือใช้ “โครงการเป็นฐาน” (Project – Based Learning) และ “ปัญหาเป็นฐาน” (Problem – Based Learning)

ที่มีการบูรณาการข้ามสาขาวิชา (สุธีระ ประเสริฐสรรพ, หน้า 1-3.) ซึ่งประกอบด้วย “วิทยาศาสตร์” (Science: S) เน้น “กระบวนทัศน์” (Paradigm) ที่เกี่ยวกับความเข้าใจกลไกการทำงานของธรรมชาติด้วย “วิธีการทางวิทยาศาสตร์” (Scientific method) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของตรรกะและการให้เหตุผลผสมผสานกันทั้งเชิงอุปมาและอุปนัย โดยวิธีนี้จะเริ่มต้นจาก “การตั้งปัญหา” (Problem) ที่เกิดจากการสังเกตปรากฏการณ์รอบตัวซึ่งไม่สามารถอธิบายได้และนำไปสู่ข้อสงสัยเพื่อสร้างคำอธิบายตามมาด้วย “การตั้งสมมติฐาน” (Hypothesis) เพื่อคาดเดาคำตอบล่วงหน้าจากจากประสบการณ์และข้อมูลที่มีอยู่ (Presumption) ถัดจากนั้นก็จะนำการคาดเดาดังกล่าวไปตรวจสอบความสอดคล้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือไม่ หรือเรียกอีกอย่างว่า “การทดลอง” (Experiment) นั้นเอง หาก (Law) “หลักการ” (Principle) และ “ทฤษฎี” (Theory) ที่จะนำไปใช้อธิบายหรือทำนายปรากฏการณ์ธรรมชาติต่อไป แต่หากไม่สอดคล้องก็ตัดทิ้งแล้วทำการตั้งสมมติฐานใหม่ถัดมา คือ “เทคโนโลยี” (Technology: T) เป็นวิชาที่ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาและพัฒนาต่อยอดเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่โดยอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรือที่เรียกอีกอย่างว่า “การออกแบบเชิงวิศวกรรม” (Engineering Design) ต่อมาคือ “วิศวกรรมศาสตร์” (Engineer : E) อันเป็นสาขาวิชาแห่งการสร้างสรรค์สร้างใหม่ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์ในการคิดค้น ออกแบบ และการแก้ปัญหา และสุดท้าย คือ “คณิตศาสตร์” (Mathematics : M) เป็นวิชาที่ว่าด้วยตรรกะและเหตุผล รูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปร การคิดคำนวณหาค่าปริมาณที่มีความแม่นยำและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ (พรทิพย์ ศิริภักทรชัย , 2556, หน้า 49 – 50.)

ดังนั้นความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนยุคชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 เพื่อเป็นสารสนเทศในการวางแผนจัดการในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตลอดจนการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่

2. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

โลกในยุคปัจจุบันมีความรู้เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ทำให้คนต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก (Thanaphonphan, 2001, p.11) ซึ่งหลักสูตรการศึกษาในปัจจุบันมีแนวโน้มที่ผู้เรียนจะใช้เวลาไม่มากในการศึกษา เพราะผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งถือว่า “เทคโนโลยี” เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หรือในยุคดิจิทัลมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลก และตระหนักถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา (Kiatchokchai, 2002, pp.27-29) สอดคล้องกับ Kamat (as cited in Sanrattana, 2013) ได้กล่าวว่า “แนวโน้มใหม่ของการศึกษาในศตวรรษที่ 21” เป็นการก้าวสู่ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking skills) มีทักษะเทคโนโลยี สื่อ และสารสนเทศ (information, media, and technology skills) ในการจัดการศึกษา ซึ่งครูจะต้องนำเอาเทคโนโลยีและสารสนเทศ มาใช้เป็นสื่อในการสอนที่สามารถเข้าถึงผู้เรียนจำนวนมากได้อย่าง

รวดเร็ว ตลอดจนคำนึงถึงบริบทที่เป็นจริง และบูรณาการโดยใช้สหวิทยาการในการสอนแบบร่วมมือ ใช้โครงงานเป็นฐานพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา และใช้เครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การจัดการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 จะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงแนวคิด รูปแบบความคิด ทฤษฎีและวิธีการ มาตรฐานในการปฏิบัติงานของครู โดยเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์เก่าไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ มุ่งพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นความท้าทายของครูในศตวรรษที่ 21 ด้วยเช่นกันและการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ใหม่นี้ ประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่งผลให้ครูไทยจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้กระจายความรู้ไปเป็นผู้ประพันธ์การเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนสารสนเทศเป็นความรู้ และเปลี่ยนความรู้เป็นภูมิปัญญาได้ ดังนั้น การผลิตและพัฒนาครูยุคใหม่จะต้องปฏิรูปแนวคิด หรือกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมยุคนวัตกรรม (innovation society) ที่มุ่งเน้นให้คนมีความสามารถในการผลิตความรู้และสร้างนวัตกรรมมาใช้เพื่อแก้ปัญหาของตนเองและพัฒนาประเทศได้

กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาปัจจุบันมาจากค่านิยม ความเข้าใจรับรู้และการปฏิบัติ ที่มีร่วมกันของคนกลุ่มหนึ่ง ชุมชนหนึ่งและได้ก่อตัวเป็นแบบแผนของทัศนะอย่างเฉพาะแบบหนึ่งเกี่ยวกับความจริง ทำให้เกิด “การเรียนรู้” ตามสภาพจริงการประเมินผลตามสภาพจริง เหตุผลที่ต้องมีการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาเนื่องจาก สถานการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมยุคเกษตรกรรมในศตวรรษที่ 18 เปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมยุคอุตสาหกรรมในช่วงศตวรรษที่ 19 และ 20 ในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมยุคความรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อการอยู่รอดของนักเรียนในยุคใหม่

ในยุคแรก ๆ ของการกำเนิดขึ้นของอารยธรรมมนุษย์ที่ เรียกว่า ยุคระบบเมืองโบราณ ชุดความเชื่อหรือระบบคิดพื้นฐานในสมัยนั้น ก็คือ ศาสนาว่าพหุยุคสมัยนั้นได้เปลี่ยนไปโลกได้ก้าวสู่ยุคทุนนิยมซึ่งเป็นยุคเศรษฐกิจเงินตรา ยุคความคิดแปรเปลี่ยนสู่ระบบคิดที่ เรียกว่า วิทยาศาสตร์และอาจจะกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนผ่านกระบวนทัศน์กับการเปลี่ยนผ่านยุคสมัยประวัติศาสตร์เกิดขึ้นสอดคล้องกันเสมอ

การศึกษากระบวนทัศน์ใหม่ในประเทศไทยนั้น เริ่มมีผู้สนใจและการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนทัศน์มากขึ้น โดยได้มีการกำหนดค่านิยมกันขึ้น ค่านิยมของนักปราชญ์ไทยมีความใกล้เคียงกับของ Thomas S. Kuhn คือ ทัศนะอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลากหลายอันนำไปสู่วิธีคิด วิธีปฏิบัติและคุณค่าของชุมชนหนึ่ง ๆ เมื่อทัศนะดังกล่าวข้างต้นเปลี่ยนแปลงไปจะทำให้แบบแผนการคิดและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย จึงกล่าวได้ว่าเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ซึ่งกระบวนทัศน์ที่เกิดจากการเปลี่ยนกระบวนทัศน์นี้เรียกว่า กระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) โดยไม่จำเป็นจะต้องเป็นกระบวนทัศน์ที่ไม่เคยมีมาก่อนก็ได้

กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาปัจจุบันมาจากค่านิยม ความเข้าใจรับรู้และการปฏิบัติที่มีร่วมกันของคนกลุ่มหนึ่งชุมชนหนึ่ง และได้ก่อตัวเป็นแบบแผนของทัศนะอย่างเฉพาะแบบหนึ่ง เกี่ยวกับความจริงทำให้เกิด “การเรียนรู้” ตามสภาพจริงการประเมินผลตามสภาพจริง เหตุผลที่ต้องมีการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมยุคเกษตรกรรมในศตวรรษที่ 18 เปลี่ยน

ผ่านเข้าสู่สังคมยุคอุตสาหกรรมในช่วงศตวรรษที่ 19 และ 20 ในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมยุคความรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อการอยู่รอดของนักเรียนในยุคใหม่

โดยแนวคิดที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา) ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ความสามารถในการใช้กลยุทธ์การเป็นผู้นำและการบริหารโดยการนำความรู้ทักษะต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนรวมทั้งสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่น่าพอใจเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (Thitaporn Tancharoenrat, 2020 : 19)

1. ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ ส่งเสริม สนับสนุน โน้มน้าว จูงใจในการพัฒนางานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาอย่างมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพสร้างเครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู สร้างวัฒนธรรมบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียนรู้สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและนักเรียน

2. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการแสดงวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีแนวทางการดำเนินงานที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ สามารถวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนกลยุทธ์นำไปสู่การปฏิบัติ ถ้าตัดสินใจ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูอย่างชัดเจน แสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ๆ มาแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จโดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ด้านการนิเทศหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายเป็นระบบอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม ให้คำแนะนำ หรือปรับปรุงคุณภาพผู้เรียน จัดสรรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ วางแผนจัดทำหลักสูตรที่ทันสมัย การใช้หลักสูตร ส่งเสริมให้มีระบบประกันคุณภาพภายในปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ด้านการสร้างภาคีเครือข่ายทางวิชาการ หมายถึง การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวิชาการ มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพิ่มช่องทางการเชื่อมโยงทางวิชาการที่หลากหลายร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ของผู้เรียน ตรวจสอบสะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและส่วนรวม สร้างสิ่งจูงใจให้ครูและนักเรียนเกิดการพัฒนาตนเองร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันแบบกัลยาณมิตรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายของผู้บริหาร ครู นักเรียน ทั้งในและนอกสถานศึกษาจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาหรือการจัดบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ปรับปรุงสถานที่ให้เป็นปัจจุบัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีบรรยากาศที่ดีทำให้เกิดความสบายใจ มีความรู้สึกปลอดภัยในการเรียนและทำงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้นอกห้องเรียน สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและนักเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร

ด้านเทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการทางการศึกษามีข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบสามารถวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ส่งเสริม ครู บุคลากรทางการศึกษาให้ใช้เทคโนโลยีวิจัยและสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนพัฒนาตนเองและใช้เผยแพร่ข้อมูลในการทำงาน

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนยุคชีวิตวิถีใหม่ คุณภาพในตัวผู้เรียนที่มีความครอบคลุมในด้านทักษะและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร Klongkorn Chaotrakul (2019 : 9)

ความหมายคุณภาพผู้เรียนยุคชีวิตวิถีใหม่ หมายถึง คุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนที่แสดงออกถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะการการคิด วิเคราะห์ อ่าน เขียน มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบคุณภาพผู้เรียนยุคชีวิตวิถีใหม่สรุปได้ดังนี้

1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คือ ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน คิดคำนวณ และใช้ภาษาต่างประเทศ ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

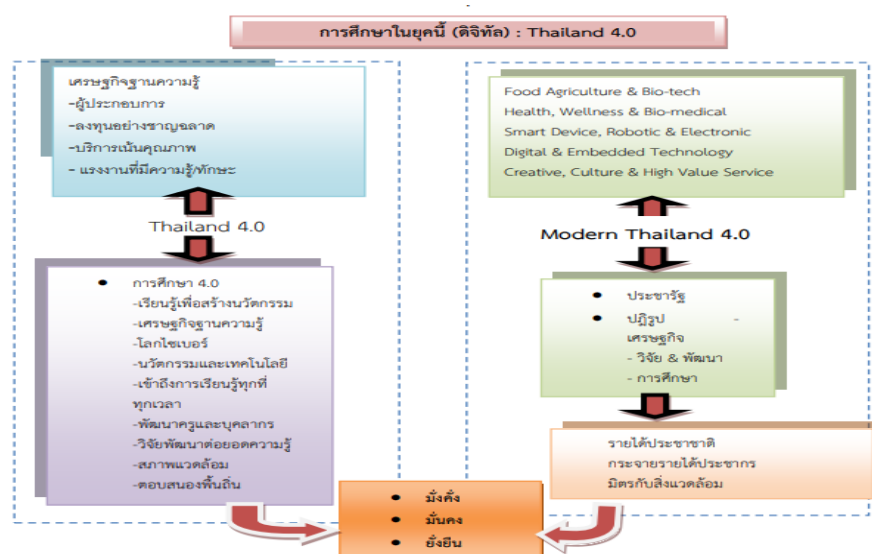
2) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ การที่ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์และค่านิยมที่ดี ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายมีทักษะชีวิตที่ดีสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยสันติวิธีใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม เป็นคนดีของสังคมสามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3) ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม คือ ความสามารถใช้และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยในการเรียนรู้สืบค้นข้อมูลในการทำงาน ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและรับสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมวิธีการปฏิบัติปรับปรุงหรือดัดแปลงต่อยอดประดิษฐ์ที่แปลกใหม่

4) ด้านทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง คือ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยตนเองที่แสวงหาความรู้ ค้นคว้าจากแหล่งทรัพยากรรอบตัวตามความสนใจ ความต้องการ ความถนัด อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจนอย่างมีวิจารณ์ญาณ พัฒนาตนเองอยู่เสมอประเมินและสร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตของตนเองสามารถปรับเป้าหมายแผนและทิศทางสู่ความสำเร็จวางตัวและกำหนดทำที่ได้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้มีความสุขตามสภาพ

5) ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี คือ การที่ผู้เรียนมีสุขภาพร่างกายที่มีความสมบูรณ์ ไม่เสพรหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติด อบายมุข หลีกเลียงสถานการณ์เสี่ยงที่จะนำไปสู่การเกิดอันตราย ภาวะของจิตใจที่มีความสดชื่น แจ่มใส สามารถควบคุมอารมณ์ให้มั่นคงเป็นปกติกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมให้เกียรติผู้อื่น เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมตามความสนใจและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

จากผลการเปรียบเทียบกระบวนทัศน์เก่ากับกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา จึงสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษาของต้นซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นการปฏิรูปการศึกษาในอนาคตจะต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ฐานข้อมูล สื่อ แหล่งเรียนรู้ขนาดใหญ่แสวงหาความรู้เพื่อสร้างสิ่งใหม่ ๆ เป็นนวัตกรรมที่นำมาสู่การพัฒนาประเทศ เพื่อสรุปแนวทางการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน เพื่อสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ในบริบทตน และบรรลุเป้าหมายของการศึกษาชาติ ที่มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศ Thailand 4.0 ต่อไป ภาพที่ 8.1 การศึกษาในยุคนี้ (ดิจิทัล) : Thailand 4.0

ภาพที่ 1 การศึกษาในยุคนี้ (ดิจิทัล) : Thailand 4.0

ยุค Thailand 4.0 ควรให้ผู้เรียนสามารถ นำองค์ความรู้บนโลกมาบูรณาการ เชิงสร้างสรรค์พัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีปัจจัยหลัก ๆ 3 ปัจจัย คือ Internet ความคิดสร้างสรรค์ การปฏิสัมพันธ์กับสังคม ให้นักเรียนมีโอกาสสร้างนวัตกรรม ยุคดิจิทัล เป็นยุค “โลก คือห้องเรียน” มีการนำสื่อเทคโนโลยี ในการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สนใจใฝ่เรียนรู้สนุกสนาน กระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น ครูมีบทบาท ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก และชี้แนะแนวทางเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และบางครั้งอาจจะต้องเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียนด้วย (ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 1.)

ครูในยุคดิจิทัลจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ต้องพัฒนาทักษะ บทบาทหน้าที่ มาตรฐานการใช้สื่อในการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถชี้แนะและส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นการเรียนรู้ในห้องเรียนออนไลน์ยุคใหม่ (MOOC) เป็นการศึกษาการศึกษาทางไกล มุ่งส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกัน และการสื่อสารการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Google + Twitter หรือ Wikipedia ซึ่งเป็นแหล่งรวมกลุ่มผู้คนในแหล่งของความรู้ที่เปิดสาร

ธารณะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมในกลุ่มคนที่มีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน และรูปแบบการสอนโดยใช้ Google App โดยผ่านแอปพลิเคชันที่ถูกพัฒนาขึ้นมาโดย Google ทำให้ครูผู้สอนมีเวลามากขึ้นในการเตรียมการสอนได้เต็มที่ การสอนง่ายขึ้น ลดเวลาในการสอนน้อยลงสามารถเพิ่มเนื้อหาและจุดมุ่งหมายในการสอนมากขึ้นและการสอนในรูปแบบใหม่ที่ได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสอนหรือการทำกิจกรรมในรายวิชาทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสอนและได้ทำกิจกรรมร่วมกันมากยิ่งขึ้น

การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหา มีทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการผลิตนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ และนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต สอดคล้องกับ Wagner (as cited in Sanrattana, 2013) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีทักษะเพื่อความอยู่รอดที่สำคัญ 7 ประการ คือ 1) มีทักษะการคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา 2) มีทักษะการทำงานร่วมกันผ่านเครือข่ายและการนำผู้อื่นโดยอิทธิพล 3) มีทักษะความคล่องแคล่ว และสามารถปรับตัว 4) มีทักษะการริเริ่มและการเป็นผู้ประกอบการ กล้าคิดกล้าทำ 5) มีทักษะการสื่อสารโดยการพูดและการเขียนที่มีประสิทธิภาพ 6) มีทักษะการเข้าถึงและการวิเคราะห์สารสนเทศ 7) มีทักษะความเป็นผู้นำ ยากรู้ยากเห็นและมีจินตนาการ ดังนั้น การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ครูไทยยุคใหม่ควร ำภาระบวพทศนัใหม่ทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และผลิตนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ 2) ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความร่วมมือและใช้โครงงานเป็นฐาน บูรณาการความรู้สหวิทยาการเกี่ยวกับบริบทของโลกและความเป็นมนุษย์ 3) ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้ครูเป็นเพียงผู้สนับสนุนช่วยเหลือผู้เรียนให้เชื่อมโยงความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศทั่วโลก ผลิตเป็นความรู้สร้างสรรค์/นวัตกรรม

สรุปได้ว่า ภาระบวพทศนัใหม่ทางการศึกษา คือ การใช้แนวคิดทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและได้เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ตลอดจนให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ โดยมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการจัดการและเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อย่างสูงสุด

3. บทสรุป

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา เป็นบุคคลสำคัญ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คือ ได้แก่พัฒนาด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านความรู้ ผู้เรียนมีความรอบรู้ สิ่งรอบตัวที่พร้อมเปลี่ยนแปลง ในโลกอนาคต ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะการคิด จินตนาการ ทักษะการแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ บูรณาการเชิงสร้างสรรค์การจัดการบุคคล การประเมิน ทักษะการตัดสินใจ และความยืดหยุ่นในสถานการณ์ที่เหมาะสม ทักษะการบริการ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ มีความอดทน กล้าคิด กล้าทำ ทำงานร่วมกับผู้อื่น

ได้มีความฉลาดทางอารมณ์ มีคุณธรรมมีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย มีความมุ่งมั่นสรรค์สร้างสิ่งใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมจนสำเร็จ และยอมรับในกฎกติกาของสังคม และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบุคลากร มุ่งสู่เป้าหมาย และมีลักษณะได้แก่ 1) มีวิสัยทัศน์ด้าน ICT 2) จัดโครงสร้างพื้นฐาน Hardware, Software, Network

3) พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน 4) พัฒนาสื่อ และกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 5) เน้นให้ผู้เรียนให้สามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเอง 6) จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) พัฒนาทักษะพื้นฐานและคุณลักษณะของผู้เรียน 8) วิจัยพัฒนาต่อยอดความรู้สามารถปรับตัว (Adapting) มีวิสัยทัศน์ (Being Visionary) ถึงความต้องการของนักเรียน ครูเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community, PLC)

กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล เป็นแนวคิดใหม่ทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและได้เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ตลอดจนให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ โดยมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการจัดการและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อย่างสูงสุด ทำให้สถาบันผลิตครูในประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาในการผลิตและพัฒนาครูให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital technology) ซึ่งมีความสำคัญมากในปัจจุบัน ดังนั้นครูไทยยุคใหม่ จึงต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนในยุคดิจิทัล (Digital age) ได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และยกระดับการศึกษาไทยให้มีคุณภาพ ครูไทยยุคใหม่ควรจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความเป็นดิจิทัลมากขึ้น

โดยผู้ศึกษาขอสรุปดังนี้ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) 4) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 5) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) 7) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และ 8) มีคุณธรรมมีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย (Compassion)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัลส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรวมถึงการเรียนรู้ โลกแห่งการเรียนรู้ได้พัฒนาไปอย่างมากจากการที่มีระบบอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งระบบเครือข่ายความรู้ออนไลน์มีการขับเคลื่อนอย่างเห็นได้ชัด ระบบอินเทอร์เน็ตจะมีบทบาทมากขึ้นจะช่วยให้คนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญสามารถเข้าถึงความรู้ได้ ในขณะที่การเรียนรู้ในพื้นที่ที่ได้ปฏิบัติจริงซึ่งยังเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยพัฒนาเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ในหลากหลายมิติ

อีกทั้ง การบริหารจัดการยุคใหม่เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์จำเป็นต้องจูงใจ โดยมีการปรับปรุงโครงสร้างและมีการประสานงานให้เกิดความชัดเจน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ตั้งแต่การวางแผน เป็นการเตรียมการเพื่อกำหนดเป้าหมายกลยุทธ์ต่าง ๆ และจัดทำแผนงานเพื่อประสานกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะกระทำในอนาคต การจัดองค์การ เป็นการปรับปรุงโครงสร้างขององค์การ ปรับปรุงระบบงานและมอบหมายภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ กำหนดสายการบังคับบัญชา การนำหรือการสั่งการ เป็นการนำและจูงใจ ให้คำปรึกษา การขจัดความขัดแย้ง หรือเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะทำให้เกิดความสำเร็จ รวมทั้งแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการควบคุม เป็นการติดตามตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้กระทำไว้ เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานได้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ รวมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องอีกด้วย ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรง เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และทำให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

สรุปได้ว่า การศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นยุคแห่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ครูและนักเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ให้มากขึ้น และพัฒนาทักษะการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสม เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร อีกทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและงบประมาณ ทำให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งในที่นี่เรียกว่า Application Technology เป็นเรื่องที่สำคัญที่ครูและนักเรียนในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องรู้และพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงกระบวนการทัศน์ใหม่ทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ผลการศึกษาจะเป็นองค์ความรู้ใหม่ เป็นฐานข้อมูลสารสนเทศให้กับผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ที่สนใจศึกษา สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้นำผลการศึกษาไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

บรรณานุกรม

- โกมาตร จีงเสถียรทรัพย์. (2550). **องค์กรไม่ใช่เครื่องจักร: การบริหารจัดการกระบวนการทัศน์**. นนทบุรี: สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ. (สวสส.).
- ทอมัส เอส. คูห์น, สิริเพ็ญ พิริยจิตรกรกิจ ผู้แปล. (2544). **โครงสร้างของการปฏิวัติในวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2545). **ภูมิปัญญาบูรณาการ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ประเวศ วะสี. (2554). **ระบบการศึกษาที่แก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2554). **การ์ตูนติดเรต: ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร : มติชน.

ปรีชา เรืองจันทร์และนิสิต จันทรสมวงศ์. (2542). **การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนาสังคม**. วารสาร
ท้องถิ่น. 39(2).

พรทิพย์ ศิริภัทรราชย์. (2556). **STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21**. วารสารนักบริหาร.
33(2): 46 – 50.

พระมหาอุดร อุตฺโตโร. (2022). **นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา**. มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครสวรรค์

เพ็ญจันทร์ ลินธูเขต. (2560). **การศึกษายุคนี้ (ยุคดิจิทัล) : Thailand 4.0**. การประชุมวิชาการระดับชาติ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ครั้งที่ 3 : 2560. ครุศาสตร์วิจัย 2560/NACE2017:
นวัตกรรมแห่งการเรียนรู้”.

ยีน ภู่วรรณ. (2557). **ความท้าทาย ณ ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0**. สัมมนาทาง
วิชาการ เรื่อง ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0 (New Frontier of Learning:
Education 4.0) วันพุธที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557, กรุงเทพมหานคร: ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รักจิต สุทธิพงษ์. (2560). **กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล**. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 19(2): 344-354.

วิจารณ์ พานิช. (2560). **เส้นทางสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0**. การประชุมเชิงวิชาการทาง
การศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ศูนย์ประชุมสตาร์เวิลด์จังหวัดนครราชสีมา.
นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.